

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS BIUDŽETINIŲ ĮSTAIGŲ DARBUOTOJŲ DARBO APMOKĖJIMO IR KOMISIJŲ NARIŲ ATLYGIO UŽ DARBĄ ĮSTATYMO NR. XIII-198 2 PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-4184

2025 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsniu ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo 2024 m. lapkričio 7 d. rytinio posėdžio metu priimtą sprendimą (protokolas Nr. SPP-428), Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Nepritarti Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo Nr. XIII-198 2 priedo pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-4184 (toliau – Įstatymo projektas) dėl šių priežasčių:

1. Įstatymo projekte siūlomas mokytojų, dirbančių bendrojo ugdymo mokyklose, darbo užmokesčio didinimo kriterijus – įgytas mokslo daktaro laipsnis (daktaro arba habilituoto daktaro laipsnis) – neatitinka Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 7 punkte įtvirtinto teisėkūros sistemiškumo principo, pagal kurį teisės normos turi derėti tarpusavyje, nes:

1.1. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 68 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad valstybinės (išskyrus aukštąsias mokyklas) ir savivaldybės mokyklos mokytojo (išskyrus trenerius) darbo užmokestis priklauso nuo pedagoginio darbo stažo, kvalifikacinės kategorijos ir veiklos sudėtingumo;

1.2. Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad mokytojų (išskyrus trenerius) pareiginės algos koeficientai nustatomi pagal šio įstatymo 2 priedą, atsižvelgiant į pedagoginio darbo stažą, kvalifikacinę kategoriją ir veiklos sudėtingumą;

1.3. pagal Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 4 straipsnio 5 dalį, aukštojo mokslo kvalifikacija yra kvalifikacinis laipsnis, mokslo daktaro laipsnis, meno daktaro laipsnis, taip pat kvalifikacija, kurią suteikia aukštoji mokykla, turinti kompetentingos institucijos pritarimą tai kvalifikacijai teikti. Įstatymo projekte nurodytas habilituoto daktaro laipsnis Lietuvoje nebeteikiamas nuo 2009 m.

2. Įstatymo projektu siūlomas pakeitimas dėl asmens įgyto mokslo daktaro laipsnio nesusietas su pedagogo kvalifikacija ar ugdymo sritimi. Toks darbo užmokesčio didinimo kriterijus (įgytas mokslo daktaro laipsnis) būtų siejamas ne su mokytojo pareigybei nustatytą funkcijų turiniu, darbo sudėtingumu ar kitais darbui atlikti būtiniais kriterijais, o su darbuotojo akademiniais pasiekimais, kurie nėra privalomi mokytojo funkcijoms atlikti.

3. Švietimo įstatyme ir jį įgyvendinančiuose teisės aktuose mokytojams, dirbantiems bendrojo ugdymo mokyklose, nėra keliami reikalavimai turėti mokslo daktaro laipsnį. Mokytojo darbui yra svarbios pedagogo (o ne mokslininko) kompetencijos ir praktinė veikla, įgyvendinant konkrečią ugdymo programą. Pedagogų kompetencijos išskiriamos remiantis Švietimo įstatymo ir jį įgyvendinančių teisės aktų nuostatomis, pažangia Lietuvos ir užsienio šalių pedagogine-mokslinė patirtimi bei tendencijomis. Jomis vadovaujamosi apibrėžiant pedagogų profesinio tobulėjimo gaires, nustatant pedagogų rengimo, kvalifikacijos tobulinimo ir atestacijos (karjeros) sistemos kriterijus. Būtent dėl šių priežasčių Biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatyme didesnis atlygis mokytojui nustatomas, atsižvelgiant į jo kvalifikacinę kategoriją, įgyjamą atestacijos būdu, bet ne į mokslo laipsnį. Atestacijos procese įgytas mokslo daktaro laipsnis nėra laikomas kriterijumi, kuriuo grindžiamas kvalifikacinės kategorijos suteikimas.

4. Įstatymo projekte siūloma nuostata dėl pareiginės algos koeficiento didinimo mokytojams, dirbantiems tik bendrojo ugdymo mokyklose, būtų diskriminacinė mokytojų, dirbančių pagal tas pačias programas kitose mokyklose, atžvilgiu. Pažymėtina, kad bendrojo ugdymo mokyklose mokytojai gali dirbti ne tik pagal bendrojo ugdymo, bet ir pagal neformaliojo švietimo programas. Pagal bendrojo ugdymo ir neformaliojo švietimo programas mokytojai dirba ne tik bendrojo ugdymo mokyklose, bet ir profesinio mokymo įstaigose bei neformaliojo švietimo įstaigose. Siūlomas reglamentavimas neatitiktų Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 3 punkte įtvirtinto teisėkūros pagarbos asmens teisėms ir laisvėms principo.

5. Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos vertinimais, Įstatymo projektui įgyvendinti per metus reikėtų apie 1 364 tūkst. eurų.

Atsižvelgiant į tai, kad bendras bendrojo ugdymo mokyklose, ikimokyklinio ugdymo įstaigose, neformaliojo švietimo įstaigose ir profesinio mokymo įstaigose dirbančių pedagoginių darbuotojų (mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, auklėtojų, mokyklų vadovaujančių darbuotojų), turinčių daktaro arba habilituoto daktaro laipsnį, skaičius sudaro 457 (jie užima 351 pareigybę), visų šių darbuotojų pareiginės algos koeficientams padidinti per metus reikėtų apie 3 214 tūkst. eurų.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad „teisės norma, kuria valstybė prisiima atitinkamą įsipareigojimą, <...> turi būti paremta materialiniais ir finansiniais ištekliais“ (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1996 m. lapkričio 12 d. nutarimas byloje Nr. 8/96), taip pat kad „įstatymų leidėjas negali sukurti tokios teisinės situacijos, kai išleidžiamas įstatymas arba kitas teisės aktas, kuriam įgyvendinti reikia lėšų, bet tokių lėšų yra neskiriama arba jų skiriama nepakankamai“ (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas byloje Nr. 51/01-26/02-19/03-22/03-26/03-27/03).

Lėšos Įstatymo projektui įgyvendinti 2025–2027 metų valstybės biudžete nėra numatytos. Atsižvelgiant į ribotus valstybės finansinius išteklius, skirti papildomų lėšų iš valstybės biudžeto šiam tikslui nėra galimybių.

6. Sprendžiant mokytojų trūkumo problemą, turi būti įgyvendinamos priemonės, kurios gerintų visų mokytojų darbo sąlygas ir didintų mokytojo profesijos patrauklumą. Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2025 m. kovo 12 d. nutarimu Nr. 151 „Dėl Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“, tam suplanuoti konkretūs veiksmai, numatantys tolesnį nuoseklų mokytojų darbo užmokesčio didinimą, administracinės naštos ir biurokratinių reikalavimų mažinimą, pedagogų rengimą ir kompetencijų tobulinimą.

Ministras Pirmininkas

Švietimo, mokslo ir sporto ministras